

تجربیات دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم پایه از سوء رفتارهای

پژوهشی در زمینه انتشار نتایج پژوهش

حمیده رشیدیان^۱

نرگس خانجانی^۲

مینا مبشر^۳

چکیده

مقدمه: در سال‌های اخیر با افزایش تولید علم در کشورمان، احتمال وقوع سوء رفتارهای پژوهشی به صورت موضوعی چالش برانگیز مطرح می‌باشد. هدف از انجام مطالعه حاضر بررسی تجربیات پژوهشگران از علل بروز و راهکارهای مقابله با این سوء رفتارهای پژوهشی می‌باشد.

روش: این مطالعه، یک مطالعه کیفی از نوع تحلیل محتوای ارتباطی بود که نمونه‌گیری در آن به صورت هدفمند انجام گرفت. در این مطالعه تعداد ۱۰ مصاحبه عمیق نیمه ساختارمند با دانشجویان دکترا انجام گرفت. آنالیز داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Open Code انجام شد.

۱. دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی، گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

۲. استادیار، گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
(نویسنده مسؤل)

پست الکترونیک: n_khanjani@kmu.ac.ir

۳. دانشجوی دکترای تخصصی اخلاق پزشکی، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، گروه اخلاق و تاریخ پزشکی، دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

نوع مقاله: پژوهشی تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۱۲/۱۸ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۳/۲/۲۸

یافته‌ها: سه حیطة عمده موارد ارتکاب، علل ارتکاب و راهکارهای مقابله با آنها از داده‌ها استخراج گردید. سیستم ارزشیابی کمی، بی‌اطلاعی از قوانین، عدم وجود قوانین واضح و مشخص برای مجلات از مهم‌ترین علل ارتکاب بودند. همچنین برقراری سیستم ارزشیابی کیفی، افزایش آگاهی و فرهنگ‌سازی، برقراری سیستم شناسایی تخلفات و ایجاد قوانین واضح برای مجلات از راهکارهای پیشنهادی شرکت‌کنندگان جهت مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی بود.

نتیجه‌گیری: سوء رفتارهای پژوهشی به یکی از دغدغه‌های محققین در ایران تبدیل شده و برای پیشگیری کردن از وقوع آن باید اقدامات لازم انجام شود.

واژگان کلیدی

سوء رفتارهای علمی، تجربیات، تحصیلات تکمیلی، دانشجویان

مقدمه

سوء رفتار پژوهشی عبارت است از رفتار عمدی یا سهوی یک پژوهشگر که خارج از چارچوب اصول اخلاقی و علمی باشد و طیف وسیعی از عدم رضایت آگاهانه شرکت کنندگان در مطالعه تا داده‌سازی و عدم رعایت حقوق نویسندگان را شامل می‌شود. سوء رفتارهای پژوهشی در زمینه انتشار نتایج پژوهش عمدتاً مواردی مانند انتشارات همپوشان، سرقت معنوی، جعل داده، عدم رعایت حق نویسندگی و تعارض منافع را شامل می‌شود. (گیلبرت و همکاران، ۲۰۰۳ م.) ایران در سال‌های اخیر در زمینه چاپ مقالات در مجله‌های بین‌المللی رشد بسیار زیادی داشته است، (عصاره و همکاران، ۱۳۸۴ م.) اما مواردی از سوء رفتارهای پژوهشی هم در ایران گزارش شده است. (بولتر، ۲۰۰۸ م.)

تاکنون در ایران مطالعات اندکی در زمینه سوء رفتارهای پژوهشی صورت گرفته است که از جمله آن‌ها می‌توان به مطالعه نخعی و همکاران در مورد آیین‌نامه انضباطی پیشنهادی سوء رفتارهای پژوهشی (نخعی و همکاران، ۱۳۸۹ ش.) تدوین پیش‌نویس راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی توسط آرامش و همکاران (آرامش و همکاران، ۱۳۸۸ ش.) مطالعه انجو در مورد مالکیت معنوی، اخلاق در انتشار نتایج پژوهش و بررسی مفاد قانونی مرتبط با مجازات متخلفین در جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰ ش.) و مطالعه مقتدری و همکاران در مورد تقلب و سوء رفتار در پژوهش‌های پزشکی (۱۳۹۱ ش.) اشاره کرد که بیشتر به تدوین آیین‌نامه‌های انضباطی و راهکارهای مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی از دید صاحب‌نظران اخلاق پرداخته‌اند. همچنین در این راستا می‌توان به دو مطالعه کمی صورت گرفته اشاره کرد که در آن نگرش اعضای هیأت علمی (قجرزاده و

همکاران، ۲۰۱۲ م.) و دانشجویان پزشکی (قجززاده و همکاران، ۲۰۱۳ م.) در رابطه با کپی برداری علمی مورد پرسش قرار گرفته است. مطالعه حاضر بنا دارد که تجربیات پژوهشگران که به طور خاص از ذی نفعان بحث سوء رفتارهای پژوهشی هستند را به صورت عمیق مورد بررسی قرار دهد. هدف از انجام مطالعه حاضر استخراج تجربیات پژوهشگران از علل به وجود آمدن سوء رفتارهای پژوهشی و راهکارهای مقابله با آن است. امید است که نتایج این مطالعه گامی در جهت آگاه سازی پژوهشگران و پیشگیری از وقوع سوء رفتارهای پژوهشی باشد.

روش

این مطالعه، یک مطالعه کیفی از نوع تحلیل محتوا ارتباطی^۱ (ادیب حاج باقری و همکاران، ۱۳۹۰ ش.) می باشد که در آن تعداد ۱۰ مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته با دانشجویان دکترا انجام گرفت. انتخاب شرکت کنندگان با استفاده از نمونه گیری هدفمند انجام شد و تا رسیدن به اشباع داده ها ادامه یافت. از شرکت کنندگان خواسته شد تا زمان و مکان مصاحبه را به دلخواه خود تعیین کنند. محتویات مصاحبه ها حین جلسات یادداشت برداری شده و همزمان با کسب اجازه از شرکت کنندگان ضبط گردید. پرسشگر عمدتاً تجربیات فرد از بروز سوء رفتارهای پژوهشی خود و همکاران، علل بروز آنها و راهکارهای مقابله با آنها را مورد پرسش قرار می داد. طول مدت هر جلسه مصاحبه به طور متوسط ۶۰-۹۰ دقیقه بود.

مصاحبه های انجام شده با دانشجویان به صورت لفظ به لفظ پیاده سازی و تایپ شد. آنالیز داده ها با استفاده از نرم افزار open code 4.01 انجام شد و کدها و حیطه های مرتبط استخراج شدند. بدین ترتیب که ابتدا متن هر مصاحبه به عنوان

یک کل مورد توجه قرار گرفت و معنی بنیادی یا مفهوم عمده متن به عنوان یک کل در یک یا چند بند توصیف شد. کدها و حیطه‌های اولیه طراحی شدند و پس از آنالیزهای مکرر حیطه‌ها و کدهای تکراری در یکدیگر ادغام شدند.

به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، قبل از شروع مصاحبه، شرکت کنندگان از اهداف و اهمیت تحقیق آگاه شدند و با رضایت آگاهانه در تحقیق شرکت نمودند. همچنین به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات به دست آمده صرفاً در جهت اهداف تحقیق مورد استفاده قرار می‌گیرد و در اختیار افرادی غیر از گروه پژوهش قرار نمی‌گیرد و در هر مرحله‌ای از پژوهش می‌توانند انصراف خود را از شرکت در آن اعلام نمایند. همچنین مشخصات آنان در طول تحقیق و بعد از آن به صورت محرمانه حفظ می‌گردد.

جهت ارزیابی مطالعه از چهار معیار قابل قبول بودن^۲، انتقال‌پذیری^۳، وابستگی^۴ و تأییدپذیری^۵ استفاده گردید. (مورس و همکاران، ۲۰۰۸ م.) به منظور بررسی معیار قابل قبول بودن حیطه‌های استخراج شده از مطالعه در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت. همچنین بعد از انجام اصلاحات تفاسیر و یافته‌های نهایی مورد بازبینی مجدد شرکت کنندگان قرار گرفت. معیار انتقال‌پذیری نیز مورد تأیید دانشجویان دکتری دیگر دانشگاه‌ها قرار گرفت. جهت بررسی وابستگی یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر سعی شد کلیه مراحل انجام پژوهش برای خوانندگان شرح داده شود. همچنین به نظر می‌رسد یافته‌های حاصل از مطالعه حاضر وابسته به زمان نبوده و در صورت تکرار مجدد مطالعه در افراد مورد مطالعه به همین نتایج دست یابیم. به منظور بررسی معیار تأییدپذیری نیز محقق دیگری در خارج از مطالعه در جریان روند مطالعه و یافته‌های آن قرار گرفته و مطالعه را از نظر عدم وجود خطا در روش اجرا و یافته‌های حاصل از آن مورد تأیید قرار داد.

یافته‌ها

تعداد ۳ نفر از شرکت‌کنندگان در سال دوم دکتری تخصصی و تعداد ۷ نفر از آن‌ها در سال سوم دکتری تخصصی بودند. همچنین تعداد ۵ نفر از شرکت‌کنندگان سن بین ۳۰ تا ۴۰ سال و ۵ نفر دیگر آن‌ها بین ۴۰ تا ۵۰ سال داشتند و حدود نیمی از شرکت‌کنندگان دارای سابقه کاری بیش از ۱۰ سال بودند. تعداد ۳ نفر از شرکت‌کنندگان زن و مابقی مرد بودند. همچنین تعداد ۷ نفر از شرکت‌کنندگان در رشته اپیدمیولوژی، یک نفر اقتصاد سلامت، یک نفر آموزش بهداشت و یک نفر بیوشیمی در حال تحصیل بودند.

سه حیطه عمده موارد ارتکاب، علل ارتکاب و راهکارهای مقابله شامل چندین زیر حیطه استخراج شد که به شرح زیر بوده و در جدول شماره ۱ خلاصه شده‌اند.

الف: موارد ارتکاب

۱- عدم رعایت حقوق نویسندگان

یکی از بزرگ‌ترین نگرانی‌های اکثریت افراد شرکت‌کننده در مطالعه عدم رعایت حقوق نویسندگان در بحث نگارش مقالات بود. از دیدگاه آن‌ها این رفتار به دو شکل وجود دارد، عدم ذکر نام افرادی که در کار درگیر بوده‌اند و اضافه کردن نام افرادی که هیچ نقشی در مطالعه نداشته‌اند. علت اضافه کردن نام افراد عبور از آزمون‌های ورودی، ارتقاء، استفاده از تسهیلات، بالابردن احتمال چاپ مقاله، استفاده از شهرت افراد و گاهی اجبار اساتید بوده است.

«به مورد دیگه‌ای که در مورد دوستم دیدم که به عینه اتفاق افتاده بود، دقیقاً وقتی که به اون مجله گفته بودن که چرا این قدر طولش می‌دی گفته بودن که اگر اسم یکی از اعضای ما بیاد توی مقاله شما ما چاپش می‌کنیم.»

«... یک سری از دانشجویان از دست خیلی از استادان می‌نالند صرفاً این که تو هر مقاله‌ای که قراره کار بشه هم نویسنده اول و هم نویسنده مسؤول خود استاد است و دانشجویان با این همه زحمتی که می‌کشند، مثلاً جایگاهی ندارند. در اون مقاله نفردوم، حتی نفرچهارم ... [است].»

۲- فریبکاری در پژوهش

۲-۱- **جعل داده: جعل داده**: جعل داده توسط برخی از پژوهشگران یکی دیگر از نگرانی‌های اکثریت شرکت‌کنندگان بود. شرکت‌کنندگان معتقد بودند که مشکل جعل داده به دلایل مختلفی از جمله افزایش تعداد مقالات، افزایش احتمال پذیرش مقاله و نبودن امکانات مناسب برای اندازه‌گیری متغیرها اتفاق می‌افتد.

«... مثلاً یه موردش قرار بوده که شاخص سلامت دهان رو تو سالمندان بیان تویه مؤسسه‌ای چک بکنن. تز رو آورده و بعد تو کمیته نظارت گفتیم آقا خوب ما یه تماسی می‌گیریم با سرای سالمندان ببینم روزایی که شما رفتین چه جوری بوده اینا. مسؤول سرای سالمندان گفته که این آقا همون روزای اول با ما دعواش شده دیگه نیومده. ولی تزرو نوشته بود رو همون تخیلات خودش. داده‌هاشم سنتز کرده بود و آنالیز کرده بود.»

۲-۲- **سرق‌ت معنوی**: اکثریت شرکت‌کنندگان معتقد بودند که دزدی ادبی در مقالات عمدتاً به دلیل ضعف زبان انگلیسی پژوهشگران اتفاق می‌افتد.

«یه لغت رو مثلاً مترادفش رو من می‌گرفتم. اصلاً اون لغت تو متون علمی استفاده نمی‌شد. ما مجبوریم تو مقالات دیگه نگاه کنیم و اون رو استفاده کنیم وگرنه اگر خودمون اون رو برگردونیم یه لغت کوچیک خیابونی میشه که تو متون علمیشون استفاده نمی‌شه.»

اما تعداد دیگری نیز بیان کردند که برخلاف انتظار سرقت معنوی در مقالات فارسی بیشتر وجود دارد.

۳- وجود انتشارات هم پوشان

یکی از مواردی که تعداد زیادی از شرکت کنندگان تحت عنوان سوء رفتار پژوهشی شایع در بین پژوهشگران، به خصوص پژوهشگران تازه کار عنوان کردند فرستادن همزمان مقاله به چند مجله است. همزمان چاپ کردن مقاله هم به صورت فارسی و هم به صورت انگلیسی از دیگر موارد ذکر شده است. همچنین وجود مقالات مشابه مربوط به یک مطالعه با همان داده‌ها که با تغییر اندکی در عنوان و محتوا به چاپ رسیده است.

«بعضا من خودم جایی دیدم یک مقاله رو به صورت عرضی در چندجا چاپ می‌کنن. حتی مقاله فارسی رو. مقاله فارسی رو در چندجا چاپ کردن با یکسری تغییر در عنوان و تغییرات جزئی دیگر.»

ب: علل ارتکاب

۱- عدم وجود سیستم ارزشیابی کیفی در آزمون‌های ورودی و ارتقا یکی از نگرانی‌هایی که شرکت کنندگان در این زمینه بیان کردند این بود که در سیستم به جای این که ارزشیابی مقالات بر اساس تأثیرگذاری و اثربخشی شان صورت گیرد، فقط بر اساس تعداد مقالات صورت می‌گیرد.

«اصلا در کشورمان قراره جایزه بدن، فرد قراره نخبه بشه یا هفته پژوهش کسی رو به عنوان پژوهشگر نمونه معرفی بکنن. تعداد مقالات رو نگاه می‌کنند. پس من کورس بذارم که زودتر تعداد مقالاتم رو بالا ببرم. به این در و اون در بزنم.»

«الان تو اساتید برا ارتقاشون کمی عمل می‌کنند. تعداد مقاله، بنده خداها اونام مجبورند مسابقه بدنند به هر قیمتی که شده از دانشجو می‌کشه استاد. بایستی مقالش کنی. چون اون نیاز داره دیگه، فشار میاره به زیردستان، مثل سربازی هست.»

همچنین شرکت کنندگان بیان کردند که در اکثر مقالات تولید علم بسیار اندک است و بیشتر کارهای تکراری انجام می‌شود. در نهایت نظر شرکت کنندگان این بود که شاید میل باطنی اساتید و دانشجویان خلاف روندی باشد که در پیش گرفته‌اند، ولی چون قیمت اهمیت دارد حتی حاضر می‌شوند کیفیت را فدای آن کنند و حتی حاضر می‌شوند اسمشان در مقالات مبتدی آورده شود.

۲- بی‌اطلاعی از قوانین و عدم آشنایی دانشجویان با برخی اصول روش تحقیق

از دیدگاه اکثر شرکت کنندگان عدم آگاهی از قوانین مرتبط با سوء رفتارهای پژوهشی یکی از مهم‌ترین دلایل ارتکاب ناخواسته سوء رفتارهای پژوهشی است. «من شخصا خودم در مورد plagiarism اطلاعی نداشتم. حتی تا امسال من اولین کارگاه رو در خصوص plagiarism رفتم.»

هرچند تعداد اندکی از شرکت کنندگان مخالف عدم آگاهی افراد پژوهشگر از اصول اولیه اخلاق در انتشارات بودند. در زمینه داده‌سازی نیز تقریباً همه شرکت کنندگان بیان کردند که دلیل آن نمی‌تواند عدم آگاهی باشد.

تعداد اندکی از شرکت کنندگان عدم آشنایی دانشجویان با اصول روش تحقیق و عدم نظارت کافی اساتید مشاور و راهنما را به عنوان یکی از دلایل سوء رفتار پژوهشی بیان کردند.

«دو واحد روش تحقیق که به این دانشجو میدن رهاش می‌کنن تا پایان‌نامه. این عملاً کاری نمی‌تونه انجام بده و توی فرآیند خود انجام پایان‌نامه اون حمایت‌های

لازم هم از طرف استاد راهنما و استاد مشاور صورت نمی‌گیرد و کار خیلی پربار و خوبی انجام نمی‌شود که مقاله هم از توش دربیاید. از اون طرف برای این که بتونه به مقاله خوبی از کارش چاپ کنه مجبوره که دست به دزدی‌های ادبی بزنه.»

۳- عدم وجود قوانین واضح و مشخص برای مجلات

اکثریت شرکت‌کنندگان معتقد بودند که قوانین واضح و مشخصی برای مجلات در زمینه نحوه پذیرش مقالات وجود ندارد. یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی که شرکت‌کنندگان در این زمینه بیان کردند، عدم وجود وحدت رویه مجلات بود که بیان می‌کردند باعث ارتکاب ناخواسته سوء رفتار پژوهشی می‌شود.

«مثلا یک مجله می‌گه به من تعهد بده که، فارسی مثلا، این مقاله رو همزمان به مجله فارسی دیگه‌ای نفرستادی. به مجله می‌گه نه انگلیسی هم بدی از نظر من منافات داره. به مجله دیگه می‌گه نه. تا حدودی می‌گه که بهتره ندین، ولی اگر دادین عیب نداره، یعنی هم مقاله رو هم به صورت فارسی و هم به صورت انگلیسی چاپ کردین بهتره این کار صورت نگیره، ولی اگر این کار صورت گرفت اشکالی نداره.»

شرکت‌کنندگان اظهار داشتند که وجود برخی رابطه‌ها در پذیرش مقالات، یکی دیگر از مشکلات مجلات است.

«اشخاصی بودند که مقاله‌ای نداشتند، به مقاله‌ای در عرض ۲ روز تهیه می‌کنند و می‌فرستند دفتر مجله بدون داوری در عرض ۵ روز پذیرش بهشون میدند، مثلا یک پذیرش تو دستشون باشه تو مصاحبه دکتری حضور داشته باشن.»

«یکسال و اندی اینا در حال اصلاح کردن بودند و بعد رد شد و بعد خیلی جالب بود که یکی از افرادی که نقشی در اون مقاله نداشت، ولی صرفا با یکی از اعضای

اون هیأت تحریریه مجله دوست بود، وقتی تماس باهاش میگیره دقیقا با من تماس میگیره که ما مقالاتو می‌خوایم و یکماه نشده چاپش کردن. مهم‌ترین مشکلی که در مجلات ایرانی هست اینه که اصلا بر اساس قابلیت اون مقاله نیست. بر اساس روابطه که مقالات چاپ میشن.»

همچنین روند کند داوری و چاپ مقالات در مجلات و نبودن نظارت کافی بر سرعت کار مجلات از دیگر مشکلات بیان شده در این زمینه بود، که این مسأله باعث ارسال مقالات به طور همزمان به چند مجله می‌شود.

«با توجه به این که چاپ مقاله باید حتما باشه تا شما بتونید دفاع کنید. می‌گه خوب من نمی‌تونم ۸ ماه ۹ ماه صبر کنم تا مقالم پذیرفته شه حالا اگه باز نشه چی؟ باز ۸ ماه ۹ ماه دیگه باید صبر کنم. این قوانین ضعیفه...»

۴- رویکرد مجلات در چاپ نتایج معنی‌دار

تعدادی از شرکت‌کنندگان علت دستکاری داده‌ها و نتایج را برخورد مجلات به چاپ نتایج غیر معنی‌دار ذکر کردند و این که اگر نتایج معنی‌دار نباشند، مجلات به مقاله آن‌ها اهمیتی نمی‌دهند و باید هر طور شده سعی کنند که نتایج معنی‌دار داشته باشند و گرنه مقاله‌شان چاپ نمی‌شود.

«واقعا اهمیتی داده نمیشه، من نتایج معنی‌دار نشد به دنبال علت بگردم...»
[مجلات از نویسندگان نمی‌خواهند که دلیل عدم معنی‌داری نتایج‌شان را بیان کنند، بلکه تنها به دنبال این هستند که نتایج معنی‌دار باشد].

۵- نبود زیرساخت‌ها و امکانات لازم

یکی از مشکلات مورد اشاره اکثریت شرکت‌کنندگان در این مطالعه، نبود زیرساخت‌های لازم جهت انجام تحقیقات مثل کمبود امکانات آزمایشگاهی، تعدد وظایف و کمبود وقت اساتید، افزایش بی‌حساب ظرفیت‌های پذیرش دانشجویان و روند کند اداری در پیشبرد کارهای تحقیقاتی بود که در ادامه جملات برخی شرکت‌کنندگان در مورد مشکلات ذکر شده آورده شده است.

«وقتی این همه هزینه می‌کنی. جواب نمی‌گیری. مجبوری داده‌سازی کنی. چون راه برگشت که نداری شما. کیت‌ها اکثراً کیفیت نداره.»

«من الان خودم نگاه می‌کنم می‌بینم زمانی که دانشجویهای کارشناسی ارشد من حتی به ۷، ۸ تا می‌رسه دیگه مدیریت کردن پایان‌نامه‌های این‌ها کار سختی میشه. حالا چطوری می‌خوان ۹۰ تا دانشجوی فوق لیسانس رو مدیریت کنن در بحث پژوهش؟»

در نهایت شرکت‌کنندگان معتقد بودند که فشار وارده به افراد به دلیل مسائل ذکر شده یکی از دلایل اصلی ارتکاب سوء رفتارهای پژوهشی است.

«در یک سیستم وقتی که فشار اضافه‌ای داره بهت وارد میشه، شما از یک مسیر دررو استفاده می‌کنی دیگه. اگر کار منطقی از اول شروع بشه کسی دست به این کار نمی‌زنه.»

ج: راهکارهای مقابله

۱- برقراری سیستم ارزشیابی کیفی

تمام شرکت‌کنندگان بر این مسأله اتفاق نظر داشتند که یکی از راهکارهای مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی، این است که ارزشیابی افراد بر اساس کیفیت

مقالاتشان نیز انجام شود و تنها بر اساس تعداد مقالات نباشد. طبق نظر آن‌ها افراد باید بر اساس میزان فعالیتی که در پژوهش و نوشتن مقاله داشته‌اند ارزشیابی شوند. «یعنی بگویند آقا شما که استاد هستید، قراره ارتقا پیدا بکنید مثلاً در یکسال گذشته، ۴ تا از مقالات خودت که از بهترین رو بردار بیار تا ما شما رو ارزیابی کنیم و بقیش رو بذار کنار. این کیفیت براشون مهمه.»

«شون بدهند که یک شخص خودش در مقالاتش چه کار کرده؟ نه این که مثلاً کمیت مهم باشد و صرفاً افراد بگند که شما چند تا مقاله داشتید؟»

از دیگر پیشنهادات تعداد اندکی از شرکت کنندگان توجه به کاربردی بودن طرح تحقیقاتی در فرآیند ارزشیابی افراد بود. همچنین شرکت کنندگان معتقد بودند که فردی که به عنوان نویسنده مقاله معرفی می‌شود باید به طور کامل بر روی مقاله تسلط داشته باشد.

«من افرادی رو دیدم که ۳۰-۴۰ تا مقاله دارند، هیچ اطلاعی از هیچ کدوم ندارند...»

یکی از شرکت کنندگان اظهار داشت که شاید در نظر گرفتن شاخص‌هایی مانند ضریب تأثیر، h-index و G-index تا حدودی کیفیت مقالات را نشان بدهد. همین فرد معتقد بود که باز هم نمی‌توان چنین شاخص‌هایی را به عنوان ملاک صددرصد برای قضاوت گذاشت و علت آن را هم مسأله خودارجاعی ذکر کردند، این که افرادی که تعداد مقالات بیشتری دارند می‌توانند مقدار این شاخص‌ها را به وسیله همین خودارجاعی‌ها بالا ببرند.

۲- افزایش آگاهی و فرهنگ سازی

شرکت کنندگان معتقد بودند که در جامعه پژوهشی فرهنگ سازی باید صورت بگیرد و افرادی که قرار است در پژوهش باشند، در اولین گام اخلاق حرفه پژوهش را یاد بگیرند و به خصوص در مورد کپی برداری (plagiarism) باید آموزش ببینند. تعدادی از شرکت کنندگان اعتقاد داشتند که تا حدودی می توان از بروز سوء رفتارهای پژوهشی با ارتقای ارزش های انسانی جلوگیری کرد. همچنین شرکت کنندگان معتقد بودند که افراد کلیدی مانند اساتید می توانند از این نظر بر دانشجویان تأثیر گذار باشند. شرکت کنندگان پیشنهاد برگزاری کارگاه هایی در زمینه ارتقای اصول و ارزش های انسانی در محیط علمی دانشگاه را دادند. همچنین آن ها معتقد بودند که از موارد سوء رفتارهای پژوهشی یک لیست واقع بینانه ای تهیه شود که موارد در آن جنبه عینی داشته باشند و ذهنی نباشند.

«مثلا من یک کاری رو فقط در بخش جمع آوری داده نقش دارم، بعد که داده جمع آوری شد، توقع در من وجود داره که اسمم بایستی جزو مؤلفین باشه.»
همچنین یک نفر از شرکت کنندگان پیشنهاد استفاده از نرم افزارهای تشخیص دزدی ادبی توسط نویسندگان مقالات را داد. عدم آشنایی برخی از دانشجویان با اصول روش تحقیق و مقاله نویسی از دیگر مشکلات ذکر شده توسط تعداد اندکی از شرکت کنندگان بود که این مسأله را ناشی از چیدمان نامناسب کوریکولوم درسی دانشجویان در مقاطع تحصیلات تکمیلی می دانستند.

«... در رشته خود من در مقطع کارشناسی ارشد می تونم بگم ۳۰، ۴۰ درصد واحدهایی که می گذرونن یا تکراریه یا بدردشون نمی خوره. خوب به جای همین واحدهای مرتبط با روش تحقیق بذرا براشون. خیلی بهتر از ایناس.»

همچنین تعدادی از شرکت کنندگان معتقد بودند که شاید نیاز به یک تغییر نگرش وجود داشته باشد. در این زمینه شرکت کنندگان معتقد بودند که اساتید می‌توانند نقش مهمی را در جهت تغییر نگرش دانشجویان ایفا کنند.

«خیلی جالبه من چند روز پیش یه بحثی رو می‌شنیدم که اومده بودن یه مقاله‌ای رو داده بودن رد شده بود، بعد سردبیر اون مجله نوشته بود که شما ادعا کردید که این یک عنوان نویی که من دارم، در حالی که نو نیست و سال‌هاست که مطرحه تو اون فیلد. بعد دانشجو اومد بود به استادش می‌گفت که دکتر خوب این نو نیست. گفت خوب باشه می‌خوای حذفش کنیم. می‌دونستن که نو نیست ولی استاد نوشته بوده که نوه. بین این سوء رفتار متوجه دانشجو نیست. متوجه استاده، ولی متأسفانه اون استاد، چندین نفر رو داره پرورش میده. واقعا من متأثر و متأسف شدم براش که این کار رو داشت انجام می‌داد.»

یکی دیگر از مسائل مورد اشاره اکثریت شرکت کنندگان مشکل عدم عادت کردن به گزارش نتایج غیر معنی دار بود.

«این فرهنگ برامون جا نیفتاده که وقتی که جواب نمی‌گیریم. همون رو مقاله کنیم. بیایم بگیم من این کار رو کردم با این شرایط جواب نگرفتم، همون مقاله بشه.»

۳- برقراری سیستم ارزشیابی قوی جهت شناسایی تخلفات

بعضی از شرکت کنندگان معتقد بودند که باید سیستم ارزشیابی قوی جهت شناسایی تخلفات در مواردی مانند انتشارات همزمان و عدم رعایت حقوق نویسندگی وجود داشته باشد.

«وقتی از فرد تعهد گرفته می‌شود که مقاله را به صورت همزمان به چند مجله نفرستاده باشد، و فرد تخلف می‌کند، می‌توانیم بعد از تذکر دادن به صورت کتبی، در صورت تکرار این کار اسمش را در لیست سیاه بگذارند.»

«اگر مؤلفین بدانند که چنانچه حق یکی از افرادی که در فرآیند پژوهش نقش داشته است و از نظر قانونی دارای حق نویسندگی می‌باشد، ادا نشود می‌تواند شکایت بکند، مشکل عدم رعایت حقوق افراد در حق نویسندگی کمرنگ‌تر می‌شود.»

«چرا کسی نیست که نظارت کنه. بگه مگه این پایان‌نامه دانشجو نیست این مقاله، اسم این دانشجو اون ته چیکار می‌کنه؟ پس دانشجو چیکار کرده تو این کار؟»

هرچند یک نفر از شرکت کنندگان مخالف این موضوع بود و بیان کرد که در این صورت سندسازی‌هایی می‌شود که به راحتی توسط قانون قابل پیگیری نیست.

۴- ایجاد قوانین واضح و مشخص برای مجلات

تعدادی از شرکت کنندگان معتقد بودند که برای هر کدام از مراحل پذیرش اولیه تا پذیرش نهایی مقالات برای مجلات محدوده زمانی حداقل و حداکثر گذاشته شود و بعد از گذشت این محدوده در صورت عدم دریافت جواب از طرف مجله، فرد نویسنده مجاز باشد که مقاله خود را به مجله دیگری بفرستد.

از دیگر پیشنهادات شرکت کنندگان این بود که حتی‌المقدور مجلات تکلیف پذیرش اولیه مقاله را طی بازه زمانی کوتاه‌تری مشخص کنند تا نویسندگان جهت از دست‌ندادن وقت مجبور به ارسال همزمان مقاله به نشریات دیگر نشوند.

«بعضا یکسال می‌گذرد و بعدا می‌گویند مقاله شما رد شده است. خوب این مثلا

اصلا قابل قبول نیست. شخص ریسک نمی‌کند.»

همچنین تعدادی از شرکت کنندگان معتقد بودند که مراکز پژوهشی و مجلات باید بر اساس الگوی یکسانی عمل بکنند.

«مجلات ابعادی که باعث سوء رفتار میشه رو بند به بند بیاورند، نویسندگان چک لیست واری تیک بزنند و فرد با خواندن چک لیست هم آموزش می بیند و هم به تعهدی می ده از نظر قانونی زیر سؤال میره.»

بحث

یافته های مطالعه حاضر نشان می دهد که یکی از مهم ترین دلایل ارتکاب سوء رفتارهای پژوهشی در دانشجویان کمی بودن سیستم ارزشیابی در آزمون های ورودی و ارتقا می باشد. همچنین عدم اطلاع از قوانین، عدم وجود قوانین واضح و مشخص برای مجلات، رویکرد مجلات در چاپ نتایج معنی دار و نبود زیرساخت ها و امکانات لازم از دیگر علل ذکر شده بودند. برقراری سیستم ارزشیابی کیفی، افزایش آگاهی و فرهنگ سازی، برقراری سیستم ارزشیابی قوی جهت شناسایی تخلفات و ایجاد قوانین واضح و مشخص برای مجلات از راهکارهای ارائه شده جهت مقابله با این مشکل ها بیان شد.

در صورتی که در برخی دانشگاه ها دانشجو صاحب پایان نامه بوده و نام او به عنوان نویسنده اول در مقاله ذکر می شود در برخی دانشگاه ها استاد راهنمای عضو هیأت علمی باید نویسنده اول باشد، حتی اگر ایده کار از دانشجو بوده باشد و استاد صرفاً نظارت و هدایت پایان نامه را به عهده داشته باشد. (انجو، ۱۳۹۰ ش.)

مسأله محرومیت از حق نویسندگی^۶ یکی از موارد ارتکاب مورد اشاره توسط افراد شرکت کننده در این مطالعه نیز بود. همچنین مسأله حق نویسندگی اهدایی^۷ به

دلیل استفاده از شهرت افراد و بالابردن شانس چاپ مقاله نیز از دیگر مواردی بود که مورد اشاره قرار گرفت.

بر طبق اظهارات افراد شرکت کننده در مطالعه حاضر یکی از دلایل بروز حق نویسندگی هدایی تلاش برای افزایش تعداد مقالات ذکر شد. بر طبق یافته‌های مطالعه حاضر و مستندات موجود مسئولین آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها بر طبق آیین‌نامه‌های تصویب شده در ارتقای اعضای هیأت علمی عمدتاً به تعداد انتشارات و تولیدات علمی آن‌ها توجه می‌کنند تا کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی. (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۹ ش). این مسأله همچنین در مورد ارزشیابی افراد در آزمون‌های ورودی مقاطع تکمیلی وجود دارد. مشکل کمی بودن سیستم ارزشیابی علمی پژوهشگران از جمله موارد مورد اشاره در مطالعات دیگر نیز هست. (چوبین، ۱۹۸۵ م؛ بیسیگل، ۲۰۱۰ م). یافته‌های مطالعات دیگر نشان می‌دهد که فشارهای وارده از سوی سیستم آکادمیک و پاداش‌های مالی در نظر گرفته شده برای چاپ مقالات می‌تواند یکی از دلایل بروز این دسته از سوء رفتارهای پژوهشی باشد. (چوبین، ۱۹۸۵ م؛ فانلی، ۲۰۰۹ م).

کیفی کردن سیستم ارزشیابی یکی از راهکارهای کاربردی در مطالعه حاضر توسط شرکت کنندگان بود. افراد شرکت کننده در این مطالعه پیشنهاد دادند که در ارزشیابی فعالیت‌های علمی پژوهشگران تعداد اندک و مشخص و با کیفیتی از مقالات آن‌ها مورد بررسی قرار گرفته و بر حسب کیفیت امتیاز داده شود. به نظر می‌رسد بتوان با استفاده از ابزارهای نقد مطالعات، کیفیت مجله چاپ کننده مقاله و شاخص‌هایی مانند ضریب تأثیر مقالات را به صورت کیفی ارزیابی کرد.

شفاف بودن موارد حق نویسندگی در بعضی از موارد یکی دیگر از دلایل اظهار شده توسط شرکت کنندگان در این مطالعه بود. در این زمینه شرکت کنندگان پیشنهاد

ایجاد لیستی توسط مجلات جهت احراز حق نویسندگی را دادند. این یافته‌ها توسط مطالعات دیگر نیز تأیید می‌شود که لیست کردن مقدار همکاری نویسندگان در انجام و انتشار مطالعه می‌تواند فواید زیادی داشته باشد. این مسأله می‌تواند باعث ایجاد وضوح بیشتر و جمع‌آوری اطلاعاتی بشود که به سردبیران اجازه می‌دهد هر دو حالت محرومیت از حق نویسندگی و نویسندگی اهدایی را تشخیص دهند. همچنین می‌تواند به صورت غیر مستقیم معیارهای حق نویسندگی را به نویسندگان آموزش دهد، به خصوص اگر این فرم‌ها به صورت یکنواخت و استاندارد طراحی شده باشند. البته باز هم تشخیص سوء استفاده‌های عمدی سخت بوده، ولی توجه ویژه مجلات به این موضوع در جمع‌آوری داده‌های مربوط به حق نویسندگی می‌تواند این مشکل را کاهش دهد. (مارو و همکاران، ۲۰۰۶ م.) در حال حاضر بسیاری از مجلات راهنمای مشخص و ثابتی در مورد حق نویسندگی ندارند و در نتیجه سردبیران فرصت خوب آموزش بالقوه شرکت‌کنندگان و پیشرفت در صحت، عدالت و شفافیت در لیست نویسندگان را ندارند. (واگر، ۲۰۰۷ م.)

دیگر موارد ارتکاب مورد اشاره شرکت‌کنندگان وجود فریبکاری در پژوهش شامل دستکاری داده و داده‌سازی بود. در این زمینه شرکت‌کنندگان اعتقاد داشتند که یکی از دلایل رخ دادن آن رویکرد مجلات در چاپ نتایج معنی‌دار، نبود زیرساخت‌ها و امکانات لازم در زمینه گزارش معنی‌دار نشدن نتایج تحقیقات آزمایشگاهی و عدم توانایی دانشجو در توجیه نتایج غیر معنی‌دار است. از دیگر موارد مورد اشاره شرکت‌کنندگان در زمینه فریبکاری در پژوهش کپی‌برداری است. یافته‌های مطالعه حاضر و مطالعات دیگر نشان می‌دهد که این مسأله عمدتاً به دلیل ضعف دانشجویان در زبان انگلیسی اتفاق می‌افتد. (هاندا و همکاران، ۲۰۰۵ م.) یافته‌های حاصل از برخی مطالعات نشان می‌دهد که تعدادی از افراد به دلیل فشار زمانی

وارده و به جهت دست آوردن نمره این کار را می کنند. در حالی که طبق نظر برخی از افراد شرکت کننده در مطالعه حاضر و یافته های دیگر مطالعات دانشجویان به دلیل عدم توانایی تشخیص موارد درست از نادرست و عدم داشتن اطلاعات کافی دست به چنین کاری می زنند و این اتفاق بیشتر در دانشجویان سال اول رخ می دهد. (فانلی، ۲۰۰۹ م؛ هارت و همکاران، ۲۰۰۴ م.) همچنین یافته های مطالعات دیگر نشان می دهد که جدادانستن بخش آموزشی از پژوهشی دانشجویان می تواند باعث ایجاد این سوء رفتارها در دانشجویان هنگام تحقیق به دلیل عدم آشنایی کافی با فرآیند تحقیق شود. (لیست، ۱۹۸۵ م؛ لاکترا و همکاران، ۲۰۱۳ م.)

بر طبق یافته های مطالعه حاضر و دیگر مطالعات پیشنهاد می شود تا قبل از این که سوء رفتارها به صورت ناخودآگاه در پژوهشگران شکل بگیرد، باید دانشجویان در مراحل اولیه دوران تحصیلی خود در دانشگاه با اصول اخلاق در پژوهش آشنا شوند. (ساروار و همکاران، ۲۰۱۲ م.) همچنین فرهنگ ها باید به گونه ای شکل بگیرد که رفتارهای تقلبی و غیر اخلاقی در بین دانشجویان از نظر اجتماعی غیر قابل قبول باشد و با کسانی که این کار را انجام می دهند هم دردی کمتری صورت پذیرد. (هارت و همکاران، ۲۰۰۴ م.) یافته های مطالعه اسپیندلر و همکاران نیز نشان می دهد که هنجارهای تحمیل شده از طریق اساتید و گروه های آموزشی باعث ایجاد تغییر در هویت اجتماعی و فرهنگی دانشجو می شود. بنابراین آموزش و انتقال فرهنگی از یکدیگر جدا نیستند و اساتید می توانند در ایجاد یک فرهنگ خاص نقش مؤثری داشته باشند (۲۰۰۹ م.) که این مسأله مطابق با یافته های مطالعه حاضر است. افراد شرکت کننده در این مطالعه پیشنهاد استفاده از نرم افزارهای کپی برداری توسط اساتید و دانشجویان را دادند که این یافته با یافته های حاصل از مطالعات دیگر مطابقت دارد. (براومولر و همکاران، ۲۰۰۱ م.)

پیشنهاد ایجاد وحدت رویه در مشخص کردن تعاریف موارد سوء رفتار پژوهشی و جنبه‌های آن در مطالعات دیگر نیز بیان شده است. (فانلی، ۲۰۰۹ م.) در مورد حق نویسندگی قوانین واضح و مشخصی برای مشخص کردن حق فرد وجود دارد، (بارون، ۲۰۰۶ م.) ولی با این حال همه مجلات خود را مقید به رعایت آن‌ها نمی‌دانند و در عین حال بعضی‌ها از نویسندگان نمی‌خواهند که دقیقاً نقششان را مشخص کنند. (لوهسیرویوت و همکاران، ۲۰۰۷ م.) قوانین باید واضح، مشخص و عادلانه باشند و حتی در موارد شدید فرد از فعالیت‌های علمی محروم شود. (فانلی، ۲۰۰۹ م.) در قوانین موجود در کشور ما مجازات‌های در نظر گرفته‌شده برای متخلفین پژوهشی ناواضح و غیر صریح است. در حالی که در دیگر کشورها مجازات‌هایی مانند اخراج دائمی از کلیه فعالیت‌های علمی آن کشور حتی بدون محاکمه فرد (انجو، ۱۳۹۰ ش.) و انتشار خبر تخلف فرد خاطی در رسانه‌های خبری است. (لویین، ۲۰۰۷ م.؛ کینسلی، ۲۰۰۷ م.)

در نهایت نظر شرکت کنندگان این بود که بروز سوء رفتارهای پژوهشی می‌تواند عواقبی همچون کاهش کیفیت مقالات، عدم اعتماد به مطالب علمی مجلات، وجود رقابت ناسالم و کم‌رنگ‌شدن ارزش‌های انسانی و تخریب وجهه بین‌المللی شود. علاوه بر این که نوآوری در پژوهش‌های علمی در کشور به دلیل سیستم ارزشیابی موجود کم بوده و این مسأله در حالی اتفاق می‌افتد که در کشور ما باید پژوهش‌های مبتنی بر نیاز صورت گیرد و نه پژوهش‌هایی که نتیجه آن‌ها از قبل مشخص است. همچنین ارتباط بین بخش پژوهش و بالین بسیار کم بوده و نتایج پژوهش‌های انجام‌شده به دلیل کاربردی‌نبودن به ندرت در زمینه بالینی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

این مطالعه اولین مطالعه در زمینه بررسی تجارب، علل و راهکارهای مقابله با سوء رفتارهای پژوهشی از دیدگاه پژوهشگران به خصوص پژوهشگران در مقاطع تحصیلات تکمیلی در کشور ما است که یافته‌های حاصل از آن می‌تواند در تدوین بهتر آیین‌نامه‌ها و راهکارهای مقابله با این سوء رفتارها کارگشا باشد.

بر پایه نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود از سوی سیستم فشارها و استرس‌های کمتری به اساتید و دانشجویان جهت چاپ مقاله برای ارتقا، پایه سالیانه و شرط فارغ‌التحصیلی وارد شود. همچنین باید کارگاه‌های آموزشی اخلاق در پژوهش برای اساتید و پژوهشگران به صورت کاملاً جدی و اجباری برگزار گردد. پیشنهاد می‌شود قوانین واضح و مشخصی برای مجلات از مرحله ارسال تا پذیرش مقاله در رابطه با انتشارات همپوشان، حق نویسندگی، داده‌سازی، دستکاری داده‌ها و کپی برداری وجود داشته باشد.

نتیجه گیری

شاید بتوان گفت کمی بودن سیستم ارزشیابی پژوهش‌ها و عدم آگاهی پژوهشگران از برخی موارد عینی سوء رفتارهای پژوهشی از عمده‌ترین علل ارتکاب سوء رفتارهای پژوهشی شایع در بین پژوهشگران است، لذا توصیه می‌شود در سیاست‌گذاری‌های ارزشیابی، پژوهشی و آموزشی توجه ویژه‌ای به این مسأله صورت گیرد.

جدول ۱: یافته‌های حاصل از مصاحبه با دانشجویان دکترا در زمینه تجربیات آن‌ها
از سوء رفتارهای پژوهشی

گروه‌ها	کدها
موارد ارتکاب	عدم رعایت حقوق نویسندگان
	وجود فریبکاری در پژوهش
	وجود انتشارات هم‌پوشان
علل ارتکاب	عدم وجود سیستم ارزشیابی کیفی در آزمون‌های ورودی و ارتقا
	عدم اطلاع از قوانین و عدم آشنایی دانشجویان با برخی اصول روش تحقیق
	عدم وجود قوانین واضح و مشخص برای مجلات
	رویکرد مجلات در چاپ نتایج معنی‌دار
راهکارهای مقابله	نبود زیرساخت‌ها و امکانات لازم
	برقراری سیستم ارزشیابی کیفی
	افزایش آگاهی و فرهنگ‌سازی
	برقراری سیستم ارزشیابی قوی جهت شناسایی تخلفات
	ایجاد قوانین واضح و مشخص برای مجلات

پی‌نوشت‌ها

1. Relational Content Analysis
2. Credibility
3. Transferability
4. Dependability
5. Conformability
6. Ghost authorship
7. Gift authorship

فهرست منابع

- Adib, M. Parvivi S. Salsali M. (1390). *Qualitative research methods. Third edition*. Tehran: Boshra publication.
- Aramesh, K. (2009). *National Guideline on Research's Publication Ethics of Medical Sciences*. Ministry of Health, Vice Chancellor for Research and Technology, National Committee for Medical Research Ethics.
- Barron, JP. (2006). The uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals recommended by the International Committee of Medical Journal Editors. *CHEST Journal*. 129 (4): 1098-9.
- Beisiegel, U. (2010). Research integrity and publication ethics. *Atherosclerosis*. 212 (2): 383-5.
- Braumoeller, BF. Gaines, BJ. (2001). Actions do speak louder than words: Detering plagiarism with the use of plagiarism-detection software. *Political Science & Politics*. 34 (04): 835-9.
- Butler, D. (2008). Iranian paper sparks sense of deja vu. *Nature*. 455 (7216): 1019.
- Chinese Professor Fired for Plagiarism. (2004). *The Chronicle of Higher Education, Global*.
- Chubin, DE. (1985). Misconduct in research: An issue of science policy and practice. *Minerva*. 23 (2): 175-202.
- Enjoo, SA. (2011). Assessing Intellectual Property, Publication Ethics, and Related Legal provisions in the Islamic Republic of Iran. *Media*. 2 (2): 36-44.

- Fanelli, D. (2009). How many scientists fabricate and falsify research? A systematic review and meta-analysis of survey data. *PLOS one*. 4 (5): 38-57
- Ghajarzadeh, M. Hassanpour, K. Fereshtehnejad, SM. Jamali, A. Nedjat, S. Aramesh, K. (2013). Attitude towards plagiarism among Iranian medical students. *Journal of Medical Ethics*. 39 (4): 249-54.
- Ghajarzadeh, M. Norouzi-Javidan, A. Hassanpour, K. Aramesh, K. Emami-Razavi, SH. (2012). Attitude toward Plagiarism among Iranian Medical Faculty Members. *Acta Medica Iranica*. 50 (11): 777-81.
- Gilbert, FJ. Denison, AR. (2003). Research misconduct. *Clinical Radiology*. 58 (7): 499-504
- Handa, N. Power, C. (2005). Land and discover! A case study investigating the cultural context of plagiarism. *Journal of University Teaching & Learning Practice*. 2 (3): 8-15.
- Hart, M. Friesner, T. (2004). Plagiarism and poor academic practice- A threat to the extension of e-learning in higher education. *Electronic Journal on E-learning*. 2 (1): 89-96.
- Kinsley, M. (2007). *MIT Dean Marilee Jones Flunks Out*. The New York Time.
- Lacetera, N. Zirulia, L. (2013). The economics of scientific misconduct. *Journal of Law, Economics, and Organization*. 27 (3): 568-603.
- Lewin, T. (2007). *Dean of Admissions at M.I.T. Resigns* The New York Times
- List, CJ. (1985). Scientific fraud: social deviance or the failure of virtue? *Science, Technology, & Human Values*. 10 (4): 27-36.
- Lohsiriwat, V. Lohsiriwat, S. (2007). Fraud and deceit in published medical research. *Journal-Medical Association of Thailand*. 90 (10): 2238.
- Maru, A. Bates, T. Ani, A. Maru, M. (2006). The structure of contribution disclosure statements affects validity of authorship: a randomized study in a general medical journal. *Current Medical Research and Opinion*. 22 (6) 1035-44.

- Moghtaderi, A. Dahmardeh, M. (2012). Fraud and Misconduct in Medical Research. *Zahedan Journal of Research in Medical Sciences*. 14 (1): 1-7.
- Morse, J. Barrett, M. Mayan, M. Olson, K. Spiers, J. (2008). Verification strategies for establishing reliability and validity in qualitative research. *International Journal of Qualitative Methods*. 1 (2): 13-22.
- Nakhaei, N. Najafipour, H. Rouhani, A. A.Raftari, S. H. Mobasher, M. (2010). Proposing Disciplinary Charter of Research Misconduct: a Qualitative Study. *Strides in Development of Medical Education*. 7 (1): 1-8.
- Osareh, F. Marefat R. (2005). The growth of scientific productivity of Iranian researchers in MEDLINE. *Rahyafi*. 35: 39-44.
- Rivoire, K. (2005). MIT Fires Professor Van Parijs for Using Fake Data in Papers. *The Tech; MIT's oldest and largest newspaper & the first newspaper published on the web*.
- Sarwar, U. Nicolaou, M. (2012). Fraud and deceit in medical research. *Journal of Research in Medical Sciences*. 17 (11): 1077-81.
- Spindler, G. Spindler, L. (2000). *Fifty years of anthropology and education 1950-2000: A spindler anthology*. Psychology Press.
- Wager, E. (2007). Do medical journals provide clear and consistent guidelines on authorship? *Medscape General Medicine*. 9 (3):1

حمیده رشیدیان، نرگس خانجانی، مینا مبشر

یادداشت شناسه مؤلفان

حمیده رشیدیان: دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی، گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

نرگس خانجانی: استادیار، گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران. (نویسنده مسؤل)

پست الکترونیک: n_khanjani@kmu.ac.ir

مینا مبشر: دانشجوی دکترای تخصصی اخلاق پزشکی، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، گروه اخلاق و تاریخ پزشکی، دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

Postgraduate Students' Experiences about Research Misconduct

H.Rashidian

N.Khanjani

M.Mobasher

Abstract

Background: The increase in research misconduct among Iranian researchers has become challenging in recent years. The purpose of this study was to investigate the researcher's experiences about the reasons of research misconduct and their proposed strategies to prevent them.

Method: This was a relational content analysis study using purposeful sampling. In this study, 10 non-structured in-depth interviews were conducted with PhD students. Data were analyzed using open code software.

Result: We extracted three main categories from the data including research misconduct situations, reasons and strategies to control them. The quantity based evaluation system, not being aware of the rules, and lack of clear rules for the journals were important reasons for the research misconduct. Establishing quality based evaluation systems, improving morals and rule awareness, establishing a system to identify violations and setting clear rules for the journals were the proposed strategies to control research misconduct.

Conclusion: Research misconduct in Iran has become a major concern of researchers and necessary actions should be taken.

Keywords

Research Misconduct, Experience, Postgraduate Students